

κεφ. XXI «Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat **propter** Veientanam **praedam** non aequo iure divisam, **absens** dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est.»

κεφ. XXIII «Bene quievit, libenter cibum sumpsit». Deinde, cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent prorumperentque, egrediebatur; tum se dolori dabat et **paulo** post siccis oculis redibat. Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, **Romam** trahebatur. Erat ascensurus navem; Arria milites orabat, ut simul imponeretur. »

κεφ. XLVIII «Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam **inventam esse**, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset. Postridie eius diei Sertorius admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. Cum cerva, emissa a **servo**, in cubiculum Sertorii introrupisset, admiratio magna orta est. »

κεφ. XLIX «Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium **resecandorum causa** poposcit eoque velut forte elapso se vulneravit. Clamore deinde **ancillarum** in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium.»

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα των κεφαλαίων **XLVIII, XLIX**.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά:

dictator =	δοτική πληθυντικού
nomen =	αιτιατική πληθυντικού
civitati =	γενική πληθυντικού
oculis =	αιτιατική πληθυντικού
arma =	γενική πληθυντικού
partibus =	δοτική ενικού
navem =	αφαιρετική ενικού
amicis =	κλητική ενικού
diei =	αφαιρετική πληθυντικού
servo =	αφαιρετική πληθυντικού
unguium =	αιτιατική πληθυντικού

 β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τις παρακάτω αντωνυμίες:

qui =	γενική πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους
eius =	αιτιατική πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους
aliquis =	δοτική πληθυντικού αριθμού στο γένος που είναι
ipse =	γενική ενικού αριθμού στο γένος που είναι
sibi =	αιτιατική πληθυντικού αριθμού
2. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

fuerat =	απαρέμφατο μέλλοντα
abeuntes =	β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα
recepit =	γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
vincerent =	μετοχή μέλλοντα στην δοτική ενικού του αρσενικού γένους
reverti =	β' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα- β' ενικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα
poposcit =	γ' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού
secutus est =	δοτική γερουνδίου
erat ascensurus =	α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής παρακειμένου
prorumperent =	απαρέμφατο παρακειμένου
dedit =	μετοχή ενεστώτα στην αιτιατική ενικού του αρσενικού γένους

 β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

bene =	γενική πληθυντικού του συγκριτικού βαθμού του επιθέτου στο αρσενικό γένος - επίρρημα υπερθετικού βαθμού
libenter =	το επίρρημα στους υπόλοιπους βαθμούς
magna =	γενική πληθυντικού του υπερθετικού βαθμού στο θηλυκό γένος - το επίρρημα στο θετικό βαθμό
diu =	επίρρημα συγκριτικού βαθμού
omne =	γενική του πληθυντικού αριθμού στο γένος που βρίσκεται
3. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.
β. Να αναγνωρίσετε συντακτικά την παρακάτω πρόταση και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της: **“ut simul imponeretur”**.
4. α. Να εξαρτηθεί η ακόλουθη πρόταση από το “Arria respondebat”
- **Bene quievit, libenter cibum sumpsit**
β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:
- **Quod illic appensum civitati nomen dedit**

- γ. Να τρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:
- *Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse...*
5. α. Να μετατρέψετε την δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή:
- Porcia, Bruti uxor, *cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset*, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit
- β. Να δηλωθεί διαφορετικά ο σκοπός με όλους τους δυνατούς τρόπους:
- Porcia, Bruti uxor ... cultellum tonsorium quasi *unguium resecandorum causa* poposcit
6. Η μετοχή να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση:
- Postridie eius diei Sertorius *admissis* amicis in cubiculum suum, dixit

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Η μετάφραση δε δίδεται για λόγους οικονομίας του χώρου.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

1. α. **dictator**= dictatoribus
nomen= nomina
civitati= civitatum /-ium
oculis= oculos
arma= armorum
partibus= parti (τμήμα, μέρος)
navem= nave/ -i
amicis= amice
diei= diebus
servo= servis
unguium= ungues/ -is
- β. **qui** = quarum
eius = eos
aliquis = aliquibus
ipse = ipsius
sibi = se
2. α. **fuerat** = futurum, -am, -um esse
futuros, -as, -a esse ή fore
abeuntes = abite
recepit = recipient
vincerent = victuro
reverti = reverteris/ revertere - revertitor
poposcit = poscebat
secutus est = sequendo
erat ascensurus = ascensuri fuerimus
prorumperent = prorupisse
dedit = dantem
- β. **bene** = meliorum- optime
libenter = συγκρ.: libentius υπερθ.: libentissime
magna = maximarum- mgnopere ή magno opere
diu = diutius
omne = omnium
3. α. **-propter praedam**= εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου, προσδιορίζει το «fuerat»
-absens= επιρρηματική εναντιωματική μετοχή, συνημμένη στο «Camillus», δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν
-paulo= αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς, προσδιορίζει το «post»
-Romam= απρόθετη αιτιατική ως επιρρηματικός προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο, προσδιορίζει το «trahebatur»
-inventam esse= ειδικό απαρέμφατο, άμεσο αντικείμενο του ρήματος «nuntiavisset»
-a servo= εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου, προσδιορίζει τη μετοχή «emissa»
-resecandorum causa = εμπρόθετο γερουνδιακό του σκοπού (μετά από γερουνδιακή έλξη), προσδιορίζει το «poposcit»
-ancillarum= ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική υποκειμενική, προσδιορίζει το «clamore»
- β. **ut simul imponeretur**= δευτερεύουσα ουσιαστική **βουλητική** πρόταση. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο ut, γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με Υποτακτική, όπως όλες οι βουλητικές προτάσεις, γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου παρατατικού («imponeretur»), επειδή εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (orabat) και αναφέρεται στο παρελθόν. Έχουμε ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή της εμφάνισής της στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

- Λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο του ρήματος «orabat» .
4. α. Arria respondebat (**puerum**) **bene quievisse, libenter cibum sumpsisse**
β. **Quo illic appenso nomen civitati datum est**
γ. **Cerva inventa est**
5. α. -Porcia, Bruti uxor, viri sui **consilio** de interficiendo Caesare **cognito**, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit
β. -Porcia, Bruti uxor ... cultellum tonsorium... **ad, in ungues resecandos** (εμπρόθετη αιτιατική γερονδίου)
-Porcia, Bruti uxor ... cultellum tonsorium... **ut ungues resecaret** (τελική πρόταση)
-Porcia, Bruti uxor ... cultellum tonsorium... **quae ungues resecaret** (αναφορικο- τελική πρόταση)
-Porcia, Bruti uxor ... cultellum tonsorium... **ungues resectum** (σουπίνο)
6. Postridie eius diei, **cum Sertorius amicos admisisset** in cubiculum suum, dixit ή
Postridie eius diei, **postquam Sertorius amicos admisit** in cubiculum suum, dixit

Επιμέλεια

Ομάδα Λατινικών Ε.Ο. ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ